

Tisdagen den 27 januari

Kl. 13.00–14.32

§ 1 Särskild debatt om euron

*Särskild debatt
om euron*

Anf. 1 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! När hotet mot Europa växer svarar Europas demokratier – inte genom att dra sig undan eller isolera sig, utan genom att hålla ihop, militärt, politiskt och värderingsmässigt.

Sverige har tagit stora steg de senaste åren. Vi är nu fullvärdiga medlemmar i Nato. Vi rustar vårt försvar och samarbetar tätare än någonsin med våra europeiska vänner. Men på ett avgörande sätt håller vi oss utanför: Vi är inte med i euron.

Det duger inte. I dag är det upp till bevis för riksdagens partier att vara tydliga för Sveriges medborgare i en fråga som är avgörande för Sveriges framtid, ekonomi och säkerhet. Vill ni att Sverige ska tillhöra kärnan av det europeiska samarbetet eller ska vi fortsätta att stå utanför?

För Liberalerna är det självklart. Vi ska vara en fullvärdig medlem i EU. Vi ska införa euron i Sverige.

Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Liberalerna för initiativet till debatten. Det är bra att vi får tillfälle att diskutera den här frågan i ett lite längre format eftersom den är komplex och har många dimensioner. Jag vill lyfta fram tre dimensioner av eurofrågan, fru talman.

För det första handlar det självfallet om ekonomi och om euron som betalmedel för privatpersoner och för företag. Väldigt många svenska företag bedriver stor handel med andra EU-länder på en gemensam marknad, men vi har olika valutor.

Att ha en gemensam penningpolitik är också en ekonomisk dimension som påverkar ett land, samtidigt som länder har olika finanspolitik. Det handlar om att vara en del av ett valutaområde med länder som har vad som ibland liknar svensk ekonomi men också väldigt ofta särskiljer sig ganska mycket.

Fru talman! Eurofrågan handlar om så mycket mer än om ekonomi. Den andra dimensionen av eurofrågan är den kulturella dimensionen. Det är frågan om ett lands och ett lands invånares identitet och tillhörighet.

År 2003 röstade svenska folket nej till att Sverige skulle införa euron. Att många svenskar, kanske till och med fler i dag än då, fortsätter att vara skeptiska tror jag delvis handlar just om identitet och kultur. Det tar jag som Sveriges finansminister inte lätt på.

Den tredje dimensionen – som jag tror delvis är orsaken till att Cecilia Rönn och Liberalerna har lyft fram frågan – är den politiska och framför allt den säkerhetspolitiska dimensionen. Det är väldigt mycket som har hänt sedan 2003.

På många sätt levde vi i en något enklare värld då. Det var inte bara innan finanskrisen och eurokrisen. Det var också innan Putins aggressiva invasion av Ukraina. Det var innan Trump åkte ned i sin rulltrappa, och numera betar sig som ingen världsledare borde bete sig. Det var innan covid, och det var innan skenande inflation och höga elpriser. Det var innan Sverige gick med i Nato. Listan på förändringar kan göras lång.

När folkomröstningen skedde 2003 lyftes många argument fram både för och emot euron. En del av de argumenten, och kanske de flesta, är lika relevanta i dag som de var då. Men med det sagt har väldigt mycket förändrats. Det är inte bara säkerhetsläget som är betydligt allvarligare i dag än då. EU har faktiskt förändrats.

År 2003 bestod EU av 15 länder, och bland annat av Storbritannien. Under åren som gått har fler länder anslutit sig unionen och många också till valutan. Det har inte sällan varit länder som har ekonomier eller syn på skuldsättning som är lite annorlunda än den i Sverige.

Fru talman! Vi moderater är för euron. Jag röstade för euron. Men med det sagt är det inte självklart vilken inställning partiet har och vad befolkningen känner och vill ha. Det är därför som jag tycker att det är så viktigt att vi utreder frågan om euron ordentligt.

Om jag får fortsätta att vara finansminister under nästa mandatperiod vill jag tidigt ta initiativ till en utredning som ska göra en djup analys av fördelar och nackdelar, och det också med tanke på det säkerhetsläge som vi befinner oss i.

Jag tycker att frågan är värd det. Jag tycker också att svenska folket är värda att vi tar frågan på just det allvar som vi gör.

(Applåder)

Anf. 3 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Den svenska debatten om euron har fått förnyat kunskapsunderlag, inte minst i och med den eurorapport som Lars Calmfors ansvarade för och som publicerades strax innan jul. Det är en intressant rapport som kommer med flera infallsvinklar.

Det finns vissa perspektiv som talar för euron, och andra perspektiv som talar emot. Jesper Hansson konstaterar att svenska konjunkturcykler blivit mer synkroniserade med euroområdet. Det beror sannolikt på ökad ekonomisk integration, mer handel, fler multinationella företag och större finansiell integration. Det talar för euron.

Å andra sidan pekar Karl Walentin på att ECB kan komma att föra en räntepolitik som är mindre optimal för Sverige. Vår höga skuldsättning och kortare räntebindningstider gör oss mer räntekänsliga. Det är ett argument han nämner. Det skulle kunna tala mot.

Lars Calmfors själv lyfter fram både argument som har stärkts och sådana som har blivit svagare sedan folkomröstningen. På totalen ser han euron som mer fördelaktig i dag än vid folkomröstningen, inte minst av de politiska skäl som nämndes tidigare.

Jag tror att Calmfors nyanserade syn på frågan är klok. Sedan svenska folket röstade emot euron 2003 har argumenten både för och emot förändrats. Vissa har blivit starkare, och andra har blivit svagare. Därför är det bra att vi diskuterar frågan i dag.

Vi socialdemokrater och jag själv kampanjade för euron, men vi hade olika uppfattningar i vårt parti. Vi har inga förslag i dag på att överge kronan och införa euron, men frågan förtjänar en seriös behandling.

De senaste åren har världen förändrats. Det är viktigt att vi diskuterar vilka implikationer det får för svensk ekonomi och säkerhet. Ryssland fortsätter sitt anfallskrig mot Ukraina samtidigt som den amerikanska administrationen har skapat väldigt stor osäkerhet om framtiden.

Trumps tullar må vara avblåsta för den här gången, men det gör inte att vi kan luta oss tillbaka. Det går inte att låtsas som att faran är över och att allt är som vanligt, eller som Mark Carney sa i Davos: Nostalgi är ingen strategi. Tvärtom visar händelseutvecklingen i världen med all önskvärd tydlighet att Sverige och Europa behöver fortsätta att prioritera vår egen styrka både militärt och ekonomiskt.

Vid sidan av en diskussion om vilken växelkursregim vi ska ha i Sverige behöver vi få igång tillväxten. Vi behöver få ned arbetslösheten. Vi måste stärka förutsättningarna för svenska företag att öka sin konkurrenskraft. Vi måste säkerställa våra starka statsfinanser så att de inte urholkas.

Det ger oss en styrka så att Sverige är bättre rustat att stå emot svängningar i världsekonomin. Därför vill vi socialdemokrater att regeringen presenterar en skyddsplan för svensk ekonomi.

Vi välkomnar dagens diskussion. En välfungerande ekonomi, en bra valutapolitik och ett konkurrenskraftigt finansiellt system är viktiga delar av ett starkt Sverige i en osäker värld.

Anf. 4 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! Den svenska kronan går tillbaka till den gamla riksdalern. Den började tillverkas och användas under Gustav Vasas tid, det vill säga i anslutning till det svenska befrielsekriget, utropandet av Sverige som ett självständigt land och ytterst, såklart, kröningen av Gustav själv den 6 juni 1523. Det är givetvis anledningen till att vi firar Sveriges nationaldag just den 6 juni.

Poängen här är att vår valuta intimt hänger ihop med vår självständighet. Motsatt måste man ställa sig frågan: Hur självständig är man egentligen om man saknar en egen valuta?

Jag har full respekt för att andra människor gör andra bedömningar än jag själv gör. Jag har full respekt för att det finns andra uppfattningar än mina egna, och jag brukar i alla fall försöka ta del av andra argument än just mina egna. Det jag dock har lite svårt för att fatta här är varför man med sådan passion och intensitet verkligen brinner för att Sverige ska bli ett mindre självständigt land. Hur kan det vara den enskilt viktigaste frågan att driva, att göra Sverige mindre självständigt? Det blir för mig lite svårbegripligt.

Låt oss då hålla oss lite mer i närtid, fru talman. Vi behöver inte backa bandet 500 år tillbaka till Gustav Vasa, utan vi backar bandet bara ett år. Vi kan då konstatera att den svenska kronan har stärkts med över 21 procent gentemot dollarn, med 11 procent mot pundet, med 8 procent mot euron och likaså mot såväl den norska som den danska kronan, med

22 procent mot den japanska yenen och med 7 procent mot schweizerfrancen.

Faktum är att den svenska kronan har gått så bra att importpriserna faller betydligt mer än väntat. Det här är bra nyheter. Det trycker ned inflationen ännu mer, och det möjliggör i förlängningen för Riksbanken att sänka räntan ännu mer än den redan har gjort – eller att åtminstone inte höja räntan. Det är mycket goda nyheter för alla som har bolån.

Sverige har en offentlig skuldsättning på låga, absolut kontrollerbara 33,5 procent av bnp. Grekland har 153,6 procent, Italien 135,3 procent, Frankrike 104,7 procent och Spanien 101,8 procent. Här finns alltså förslag om att vi ska ingå ett ekonomiskt äktenskap med andra parter som är extremt överskuldssatta, på en nivå som uppenbart inte är långsiktigt hållbar. Om detta fortsätter i tangentens riktning kommer euron förr eller senare att kollapsa.

Hur i hela friden kan det finnas ett egenvärde i att vi, som har en fullt kontrollerbar och låg skuldsättning, ska utsätta oss för den risken? Det är ett oerhört stort risktagande med det svenska folkets välbefinnande i potten.

Fru talman! Låt mig avsluta med att säga att bankunionen också innebär ett borgensåtagande för andra länders banker. Jag undrar hur pigga de svenska skattebetalarna är på att ”baila ut” italienska och grekiska banker när dessa kollapsar.

(Applåder)

I detta anförande instämde Mats Arkhem och Charlotte Quensel (båda SD).

Anf. 5 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Fru talman! Svenska folket har en gång fått ta ställning till frågan om att ingå i den europeiska monetära unionen, EMU. En del i att ingå i EMU är att införa euron som valuta. Det är en viktig del, men det är inte hela EMU.

Svenska folket röstade tydligt nej till ett EMU-inträde 2003. Den folkomröstningskampanj som bedrevs vid den tidpunkten är förmodligen en av vår tids allra största folkbildande insatser. Ja-sidan utövade då en massiv påverkanskampanj, där man försökte förminska frågan till att enbart handla om att slippa jobbiga växelkurser eller att göra det enklare att jämföra priser på semestern.

Frågan är naturligtvis mycket mer omfattande än så, och den handlar i grunden om att avhända sig svenskt inflytande över penningpolitiken till andra aktörer, som har andra intressen. Svenska folket förstod det här då och fattade ett väldigt klokt beslut: Sverige ska stå utanför EMU-samarbetet.

Det har visserligen gått över 20 år sedan dess, men under den tiden har vi kunnat konstatera att det har tjänat Sverige väl att stå utanför EMU. Riksbanken har kunnat anpassa den svenska penningpolitiken efter de omständigheter som främst har gällt för Sverige, medan vi har kunnat se hur andra europeiska länder har fått slita hårt när Europeiska centralbanken har bedrivit en politik som inte alltid har varit i alla enskilda länders intressen.

Det finns flera skäl till att behålla den svenska kronan som valuta. Det finns också en hel del skäl som skulle göra det intressant att byta; man ska inte alls låtsas som något annat. Men det främsta skälet att inte byta valuta och gå med i EMU just nu skulle jag ändå säga är detta: Det är onödigt att laga det som inte är trasigt.

Anf. 6 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Vi är alla så lättade nu eftersom USA:s president – kanske – inte längre hotar med att invadera Grönland eller angripa vår ekonomi med extrema tullar för att få Grönland. För några år sedan hade nog många tänkt på det här som en replik ur någon absurd teater och inte den realitet vi står inför i en ekonomisk-politisk debatt i Sveriges riksdag. Det är ett nytt läge.

Vad ska Sverige göra när nationalismen försöker bryta sönder ekonomin? Vi i Sverige är helt beroende av internationellt utbyte för vårt välstånds skull. Vi måste stå stolta som nation och för vår ekonomi. Men, som i fallet med Grönland: För att det ska vara effektivt ska vi stå tillsammans med Europa. Europa är vårt hem, vår styrka och våra öppna värderingar. Det är vår främsta handelspartner, vårt källa till stort välstånd och vår förkämpe – om än bristfällig – för att öppna marknader världen över. För det lilla företaget i Småland, Dalarna eller Västerbotten är Europa helt avgörande för jobben och för bygden.

Därför måste vi börja prata om euron. Det är den valuta som knyter Europa samman och ger kraft. Det finns fortfarande nackdelar, och det finns fortfarande fördelar med att ha en egen penningpolitik och vår egen stolta riksbank, där jag en gång arbetade. Men när internationella experter nyligen utvärderade Riksbankens penningpolitik konstaterades det att Sverige lever alltmer parallellt med euroområdet. Vår konjunktur och vår inflation och till och med Riksbankens räntor ligger väldigt nära ECB:s, för svenska företag har blivit så nära sammanvävda med euroområdet.

Experterna säger att det därför behövs en ny utredning av valutan; det är en av deras slutsatser. Det är samma konstaterande som Lars Calmfors gjorde i den förra stora utredningen för 29 år sedan. I sin nya skuggutredning säger han att nackdelarna minskar och fördelarna ökar. Vår växelkurs, som förut hjälpte till och dämpade chocker, förstärker dem ofta i dag. Euron skulle kunna öka handeln mycket.

Keynes sa: When the facts change, I change my mind. What do you do, sir? Det är nu 22 år sedan omröstningen om euron hölls och 29 år sedan den förra utredningen gjordes. Det är ett akut säkerhetspolitiskt läge. Det är ett svårt internationellt ekonomisk-politiskt läge.

Nu, om någonsin, behövs en ny euroutredning. Gärna en debatt om euron, men helst en riktig utredning, regeringen! Trots att alla tre regeringspartier här deklarerar att de är för euron och framför allt har fattat beslut i sina högsta beslutande organ om att tillsätta en utredning har det inte hänt något.

Jag vänder mig därför nu till regeringen och Socialdemokraterna. Är ni beredda att säga ja till Centerpartiets förslag till utskottsinitiativ i finansutskottet på torsdag om att tillsätta en ny utredning om för- och nackdelar med att införa euron? Vi sätter elefanten på bordet. Ni måste sluta blunda och blanda bort korten. Säg ja, nu, till en utredning!

Anf. 7 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Den 14 september 2003 svarade svenska folket i en folkomröstning på följande fråga: Anser du att Sverige ska införa euron som valuta? 55,9 procent svarade nej; 42 procent svarade ja. Politiken respekterade detta tydliga utslag.

Vi kristdemokrater, som inför denna folkomröstning arbetade för ett ja – även om jag personligen reste land och rike runt för att få fram ett nej – har sedan dess varit tydliga med att ett initiativ till omprövning måste vila på en stark folklig förankring. En sådan har sedan 2003 saknats. Frågan om ett införande av euron är därför inte aktuell.

Euron infördes den 1 januari 1999 och är nu officiell valuta i 21 av 27 medlemsländer. Den är valutan för drygt 300 miljoner människor i Europa.

Det finns, vilket denna debatt precis som alla andra debatter om euron visar, både för- och nackdelar. Kristdemokraterna öppnade vid sin senaste kongress, den vi kallar riksting, för att förutslättningslöst belysa för- och nackdelar. Det är ju 22 ½ år sedan folkomröstningen ägde rum.

Fru talman! Att bygga Sverige starkt är den fyrbåk som jag navigerar efter. Jag är personligen övertygad om att en noggrann analys kommer att visa att vi fortsatt klarar oss bättre genom att behålla den svenska kronan. Jag är dock beredd att ändra åsikt om motsatsen kan bevisas.

Vi kristdemokrater menar att det främst är genom en stark inre marknad och handel som EU kan och fortsatt kommer att bidra till ökad tillväxt och fler jobb – även här i Sverige.

Anf. 8 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! EU-samarbetet är ett av de mest framgångsrika politiska projekten i modern tid. Det har skapat fred där det tidigare funnits krig, välstånd där det tidigare funnits fattigdom och samarbete där det tidigare funnits misstro.

I en tid av klimatkris, geopolitisk oro och ekonomisk osäkerhet är det mer uppenbart än någonsin att Europas länder behöver varandra. EU måste utvecklas. Det måste bli starkare, mer demokratiskt och mer handlingskraftigt.

Men att vara för EU-samarbetet är inte detsamma som att vara för euron. Tvärtom: Att ha ett välfungerande europeiskt samarbete kräver ibland att man vågar säga nej till lösningar som inte passar alla.

Sveriges hushåll skulle kunna råka väldigt illa ut. Våra hushåll är bland de mest räntekänsliga i Europa. Våra bostadslån är stora, och vår ekonomi reagerar snabbt på förändringar i räntan. Om räntebesluten fattas i Frankfurt i stället för i Stockholm kan vi åtminstone vara säkra på en sak: De kommer inte att anpassas efter svenska hushåll och svenska företag. En penningpolitik som inte är anpassad efter svenska förhållanden kan få dramatiska konsekvenser för barnfamiljer med bolån, för småföretag och för hela samhällsekonomin.

En egen valuta är inte en symbolfråga. Det är en fråga om ekonomisk trygghet och politiskt handlingsutrymme.

Ibland sägs det att vi ändå bara följer ECB:s penningpolitik och att Riksbanken i praktiken inte är självständig. Det stämmer att räntorna ofta har legat nära varandra, men det beror på att världen de senaste åren präg-

lats av gemensamma kriser: pandemi, krig och en fossildriven kostnads-kris.

Att det sett ut så de senaste åren innebär dock inte att det kommer att se likadant ut i framtiden. Händer det något på hemmaplan har vi betydligt större handlingsutrymme med en självständig penningpolitik.

Eurozonens ekonomiska situation är dessutom långtifrån stabil. Frankrike har stora svårigheter att ens anta en budget i parlamentet. Många euroländer brottas med höga underskott och växande statsskulder. Risken är uppenbar: Går Sverige med i euron ökar sannolikheten att svenska skattebetalare får vara med och finansiera räddningspaket på ett sätt vi inte styr över.

Vi vill ha solidaritet i Europa, men solidaritet måste kombineras med ansvar och stabila ekonomiska strukturer.

Vi i Miljöpartiet vill stå utanför eurosamarbetet för att värna svenska hushåll och för att värna vår ekonomiska stabilitet. Ett hållbart europeiskt samarbete måste bygga på verklighet och inte på lösa grunder och symbolpolitik.

Anf. 9 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! Det finns flera saker som har ändrats sedan folkomröstningen 2003. Jag tänker belysa två av dem: den säkerhetspolitiska kontexten och frihandelspolitiken.

Sedan den brutala ryska invasionen av Ukraina har säkerhetsläget i Europa eskalerat i dramatisk takt. Det är uppenbart att Rysslands agerande inte bara är en attack i vårt närområde utan ett angrepp på hela Europa.

Framför allt är dock utvecklingen i USA det tydligaste exemplet i när-tid på att Europa måste samarbeta i ännu större utsträckning. Donald Trump vill bryta ned frihandelssystemet med oförutsägbara och skyhöga tullar. Samtidigt hotar han det säkerhetspolitiska läget genom sitt vårdslösa försök att annektera Grönland. Därmed gör han inget annat än att spela skurkstaterna Ryssland och Kina rakt i händerna. Dessa kan fortsätta bedriva sin aggressiva och hotfulla utrikespolitik.

Fru talman! Med en gemensam valuta röjs de handelshinder som växelkursvängningar mot euron innebär. Dessutom beräknas handelsflödet mellan Sverige och andra euroländer kraftigt öka. En liknande, om inte större, effekt spås även för de utländska direktinvesteringarna i Sverige. Det skulle göra Sverige mer pålitligt för de utländska investerare som tror på svenska företag och svensk innovationskraft.

Med mer handel och gränsöverskridande investeringar stärks svensk konkurrenskraft. Framför allt är det dock ett viktigt verktyg för att motverka den amerikanska och kinesiska protektionismen och för att visa att vi aldrig tänker utpressas av Trumps tullhot. Euron gör oss både rikare och tryggare.

(Applåder)

Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Sverige står på en väldigt stadig politisk och ekonomisk grund. Politiskt är vi unika på många sätt i EU. Vi, åtta partier, har kunnat komma överens om några väldigt viktiga grundfundament. Vi är överens om att ha ett ramverk som gynnar Sveriges och svenskarnas ekonomi. Vi

är överens om vår försvarsuppbyggnad. Vi är också överens om ramverket och att vi på kort sikt kan låna till dess uppbyggnad. Detta är unikt på många sätt.

Den värld vi nu befinner oss i, där Donald Trump bara förra veckan började utpressa andra länder och även använder höjda tullar som hot och utpressningsmetod för att ta land, är en ny situation. Det är en absurd situation.

När EU och Europa förra veckan ställde sig ännu tydligare tillsammans och gav uttryck för just detta förändrade Donald Trump sin retorik och backade.

Varför säger jag detta i en debatt om euron? Jo, det allra viktigaste just nu, i tider av turbulens och osäkerhet, är att vi står tillsammans i svåra frågor och att vi bygger Sverige starkt. Vi ska bygga en stark ekonomi. Där har vi lite olika ingångar och värden, men det vi nu gör – att se till att få ned inflationen och göra stora investeringar så att svenska företag och svenska hushåll, hårt arbetande människor, skyddas från det som är turbulent och oroligt runt om – är det allra viktigaste.

Här gör inte euron den stora skillnaden, vare sig till eller från.

Jag tycker dock – och detta är viktigt – att både svenska folket och läget förtjänar att vi på allvar gör en utredning och ser vad som har varit bra och mindre bra de här åren. Och framför allt: Vad gör det nya säkerhetspolitiska läget? Vad gör en amerikansk ekonomi som inte ser ut som den gjorde för några år sedan? Vad gör det när USA har en administration som inte är samma självklara partner och står för samma stabilitet i världen som vi tidigare alltid har tagit för givet?

Fru talman! Allt detta förtjänar en utredning och att vi tar frågan vidare. Jag uppskattar alla inlägg här och att vi kan vara tydliga. Om vi någon gång framöver skulle landa i att införa euron kommer det ändå att ta många år, och det är inte alls säkert att vi kommer att göra det. Frågan förtjänar verkligen att tas på allvar för svenska företags skull och för svenska hushålls skull.

(Applåder)

Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag har två korta frågor.

Jag förstod inte riktigt, men finansministern säger att hon vill ha en utredning. Kommer det alltså att tillsättas en utredning om euron? Eller var det efter valet? Kommer det om ni har förlorat valet och inte längre samarbetar med Sverigedemokraterna att tillsättas en utredning om euron?

Min andra fråga har ett annat perspektiv på det nya säkerhetspolitiska läget. Riksbanken har signalerat att man tycker att det av inte minst beredskapsskäl kan finnas anledning att se över vår finansiella infrastruktur. Vår svenska krona är konkurrenskraftig, men det handlar om att den ska vara mer oberoende av utomeuropeisk infrastruktur i det finansiella systemet. Då har man efterlyst ett arbete med den så kallade e-kronan. Hur ser finansministern på arbetet med en svensk e-krona? Borde det sättas igång nu när man på Riksbanken säger att det är både en beredskapsfråga och en fråga om svensk kronas konkurrenskraft så länge vi har vår egen valuta?

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Mikael Damberg för frågorna. Jag börjar med den senare frågan.

Jag har varit ledamot i många år i riksdagen, och vi har diskuterat frågan flera gånger. Alla partier har varit tydliga med att avvakta med frågan om en e-krona eftersom det har funnits en hel del frågetecken.

Jag konstaterar att när ECB går fram med en digital euro finns det säkert skäl att titta på frågan. Det är en fråga för riksdagen och Riksbanken mer än för Finansdepartementet. Det är inte orimligt att titta på frågan, oavsett vad riksdagen landar i när det gäller detta.

Den andra frågan är enkel. Jag sa ”om jag får fortsätta som finansminister”, och det gör jag gärna i ytterligare åtta eller tolv år. Sverige behöver någon som sätter hårt arbetande människor först och bygger ekonomin stark. Därför tycker jag att det är självklart att utreda även den här frågan, och det är ett arbete som jag vill dra igång så fort som möjligt nästa mandatperiod.

Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag tolkar det ändå positivt att finansministern öppnar för att det kan behöva göras ett arbete med e-kronan av beredskapsskäl och för att skapa mer finansiellt oberoende i Europa. Det är bra för en konkurrenskraftig svensk krona.

Jag konstaterar att finansministern tyvärr är finansminister i flera månader till, och det finns alla möjligheter att tillsätta en utredning om hon menar allvar. Men det här visar bara att hon inte har mandat att tillsätta en utredning. Vi kan konstatera att det största partiet i regeringsunderlaget har deklarerat att det inte ska bli någon utredning och framför allt inte heller någon euro i framtiden.

Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det är bra att vi har vänt en tuff situation med en hög inflation till en låg när vi nu äntligen kommer upp på banan vad gäller tillväxten. Sverige väntas ha en av de högsta i EU i år, och därför är det bra att den politik vi nu för också får fortsätta. Det stärker hårt arbetande människors möjligheter, och svenska företag och svenska jobb kan stanna kvar i Sverige.

Det här handlar egentligen om kapitalmarknaden, om jag ska komma in kort på e-kronan. Orsaken till att digital euro diskuteras så mycket – jag är även med i diskussionerna i eurogruppens inkluderande möten – är att Europa inte har särskilt bra betaltjänster. I Sverige finns en stark kapitalmarknad och därmed starka betaltjänster. Det är en viss skillnad mellan andra europeiska länder och Sverige där de fungerar bra. E-kronan får ni i finansutskottet och Riksbanken fortsätta att diskutera och lägga fram förslag om.

Anf. 15 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det lät spännande när finansministern ett ögonblick sa att en utredning ska tillsättas så fort som möjligt. Sedan lade hon till nästa mandatperiod.

Jag har en enkel fråga. Det är Moderaternas stämmobeslut att låta utreda en svensk anslutning till euron. Jag tror att man, precis som Centerpartiet, vill göra det snarast möjligt. Vi talar om att utreda så att man är förberedd för saker som kan hända. Och det händer många saker nu. Varför skjuta upp detta? Vi är alla överens om att det råder ett akut ekonomiskt läge just nu och att man måste börja utreda. Min enda naturliga förklaring till det är att ni inte får lov av Sverigedemokraterna eftersom det är de som bestämmer.

Men snälla! Nu kan ni väl börja frigöra er lite. Vi har lagt fram ett förslag på finansutskottets bord. Det kommer att tas upp på torsdag och ska avgöras på tisdag. Kan ni inte bara släppa sargen och göra vad ni verkligen tycker i stället för att bara lyda SD i frågan? Kan vi inte få till en utredning om euron nu?

Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Martin Ådahl hänvisar till Moderaternas partistämmor. Jag tror att många på Moderaternas partistämmor är glada om jag inte låter Martin Ådahl styra vår politik. Det brukar man ibland prata om i korridorerna och på kvällsmiddagen.

Det är väl alldeles självklart att det vi har fattat beslut om kommer vi att driva. Nu är det vår, och sedan är det val. Vi kommer att ha den här punkten som en viktig fråga. Men jag tror inte att det här är en valfråga, utan det är en anständighetsfråga att se över svenska kronans vara eller icke-vara.

Sannolikheten är hög att vi kommer att ha den svenska kronan även om 20 år, men det vet jag inte. Det är därför en utredning ska tillsättas. Men låt oss inte stressa för att Martin Ådahl vill lägga fram ett förslag om ett utskottsinitiativ i riksdagen nu i veckan. Jag kan lova att inte en enda moderat tycker att det är den bästa anledningen att driva en utredning.

Anf. 17 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag vet inte hur ni brukar göra på era partistämmor, men när vi fattar beslut på våra stämmor följer vi dem så långt vi kan. Om det är några man pratar om på era middagar är det dem som bestämmer i regeringen, och de sitter på bänken här i kammaren. Jag har inte varit på en moderatstämma på länge, men när jag lyssnar på era kollegor pratar man mycket om dem.

Tillbaka till sakfrågan. Denna fråga har inte med mig att göra. Den har inte ens med Centerpartiet att göra, utan den har med Sverige att göra. Vi behöver beredskap för att kunna införa euron, och för det behöver vi en utredning. Det råder nu ett akut ekonomiskt läge. Glöm bort mig, Elisabeth Svantesson, och fokusera i stället på frågan.

Finansministern vill ha en utredning, hennes parti vill ha en utredning och alla regeringspartierna vill ha en utredning. Varför kan den inte tillsättas nu? Vad är argumentet? Det räcker med att se sig omkring i världen, och det har alla varit inne på; visst är det ekonomiska läget på den punkten akut.

Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag har ägnat mina dryga tre år som finansminister åt att göra några saker. Till exempel har jag sett till att hårt arbetande människor får behålla mer av sin lön. Skattetrycket är det lägsta på 50 år. I år har Sverige en av de absolut högsta nivåerna i offentliga investeringar i hela EU; ungefär 6 procent. Det hade nog aldrig skett om Martin Ådahl hade varit med och påverkat politiken.

Sverige står stabilt just nu. Med en stark krona och en politisk stabilitet börjar Sverige anses vara ett safe haven. Många investerar i Sverige. Jag vet inte var Martin Ådahl har varit de senaste veckorna, månaderna eller åren, men det är faktiskt fallet. Vi har gjort något helt unikt, nämligen sänkt skatten och fördubblat försvarsanslagen. Sverige står ut i ett europeiskt perspektiv. Det har vi gjort utan råden från Martin Ådahl.

Eurofrågan är viktig, men det är ännu viktigare här och nu att bygga starka skyddsvallar. Det är precis vad vi gör.

(Applåder)

Anf. 19 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Jag vet inte hur finansministern ser på detta, men det låter som att det finns en liten oro och avundsjuka från oppositionen om hur man ska formera sitt lag efter valet.

Under mandatperioden har vi samarbetat på ett effektivt sätt och löst många av Sveriges allvarliga samhällsproblem. Vi bekämpar brottsligheten, vi ger mer pengar till hushållen och vi får fart på tillväxten.

Precis som flera andra har sagt här öppnade Moderaterna på sin stämma i höstas för att utreda att införa euron, precis som Kristdemokraterna och nu även Centerpartiet gjorde.

Jag blev glad när finansministern sa i talarstolen att hon vill ta initiativ till att utreda frågan. Men kan vi inte göra slag i saken redan nu?

(Applåder)

Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack, Cecilia Rönn, för både frågan och den här debatten!

Nej, det kan vi inte göra precis här och nu, men vi är överens om att frågan ska utredas ordentligt.

Som jag sa från början, i mitt första anförande, har det säkerhetspolitiska läget förändrats dramatiskt. Men också den amerikanska ekonomin och synen på den amerikanska ekonomin har förändrats. Inte bara synen har förändrats, utan den har förändrats även i realiteten. Det är en stark ekonomi, som går bra på många sätt, men de har en väldigt hög statsskuld. Och det finns ibland tvivel från marknaden när det gäller det politiska ledarskapet och vart detta kommer att ta vägen.

Det handlar även om dollarns roll i världen. Den kan stärkas och bli ännu bättre om några år, men den kan också försvagas. Vem vet?

Då är det självklart bra om vi har gjort vår egen analys om kronan i förhållande till euron och hur kronan och euron står sig i det nya både säkerhetspolitiska och geopolitiska läget.

Anf. 21 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Liberalerna är som sagt jätteglada att flera partier nu tar steg för att utreda frågan. Vi har sedan folkomröstningen varit tydliga med att vi tycker att det skulle vara bra för Sverige och svensk konkurrenskraft att bli fullvärdiga medlemmar i EU och en del av Europas inre finansiella kärna.

Jag håller verkligen med om att det här behöver utredas. Det finns självklart ingen fråga som har bara nackdelar eller bara fördelar. Det handlar om att göra en bedömning av vad som gynnar Sverige bäst i framtiden. Då är aspekterna som finansministern nämner viktiga, tillsammans med det nya kunskapsunderlag som bland annat Lars Calmfors och hans kollegor har lagt fram.

Jag ser fram emot att vi kommer att göra gemensam sak för att ta initiativ till att utreda frågan.

(Applåder)

Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det argument som jag inte har använt här och inte kommer att använda, men som jag vet att Calmfors lyfte upp, handlar om Sveriges roll i EU. Det är min bestämda uppfattning att Sverige har en otroligt stark röst vid bordet, både när vi är på de inkluderande eurogruppsmötena och när det gäller Ekofin. Både den här regeringen och tidigare regeringar har och har haft en stark röst.

Jag har själv varit med och drivit på stenhårt för det ramverk som nu är på plats. Under ordförandeskapet drev vi också konkurrenskraftsfrågan, som faktiskt har hängt i sedan dess. Sverige har en stark röst i EU-samarbetet. Det är inte så att vi inte sitter med vid de viktigaste borden och samtalar – tvärtom. Vi har verkligen en röst och en plats. Dem ska vi behålla, och vi ska fortsätta att vara relevanta och pådrivande och jobba tillsammans med andra EU-länder.

Fru talman! Jag brukar inte ge komplimanger om kläder här i kammaren, men ledamotens topp är ändå pricken över i:et i den här debatten.

Anf. 23 ANDRE VICE TALMANNEN:

Ja, men jag måste påtala att ledamoten därmed bryter mot kammarens ordningsregler.

Anf. 24 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för att en del partier nu signalerar att de är beredda att återigen titta på frågan om en svensk e-valuta, en e-krona. Inte minst Riksbanken har pekat på att det i det här omvärldsläget är viktigt att säkerställa att både Sverige och vårt finansiella system står starkt och att vi inte undergräver den svenska kronan. Jag uppfattar att det nu finns stöd för den socialdemokratiska linjen att gå vidare med det arbetet i finansutskottet. Det tycker jag är klokt. Då kan det finnas en bred politisk uppslutning kring det arbetet framöver.

Den här debatten har dock avslöjat att detta blir lite av en politisk show snarare än att handla om verkligheten. Liberalerna har velat ha denna debatt här i kammaren eftersom de inte kan få stöd för sin linje i regeringen. Det har nu bekräftats av Sveriges finansminister, som säger att hon inte kommer att agera i frågan före valet. Det beror på att det är Sverigedemo-

kraterna som bestämmer över den här regeringens agerande. Det har tyvärr blivit väldigt tydligt under debatten.

Jag håller ändå med finansministern om att det inte bara är valutapolitiken som avgör Sveriges styrka i det här läget. Vi har nu några år bakom oss där Sverige har underpresterat. Vi har haft sämre tillväxt än övriga Europa, och vi har haft en situation där arbetslösheten har fått rusa. 100 000 fler är arbetslösa i vårt land; en halv miljon människor har inte ett jobb att gå till.

Vi har också en kostnadskris som har slagit väldigt hårt mot svenska familjer och hushåll. Jag menar att regeringen inte har förstått hur svenska barnfamiljer har det och att svenska pensionärer har svårt att betala räkningarna och medicinen.

Senast i dag fick vi också rapporter om att äldreomsorgen drar in på söndagssteken för de äldre. Kommunerna tvingas nämligen göra neddragningar eftersom den här regeringen inte har ersatt dem för äldreomsorgens kostnadsökningar.

Det finns alltså ekonomiska frågor som vi måste ta hand om på hemmaplan för att göra Sverige starkt i en väldigt osäker tid.

(Applåder)

Anf. 25 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det är väl inte någon större hemlighet för dem som lyssnar eller ser på den här debatten att Centerpartiet är ute efter att få fram en majoritet i riksdagen för att tillsätta en utredning.

Hittills har vi fått ett lite halvkvävt svar från finansministern. Jag tänker ändå ställa en ganska rak och enkel fråga till Socialdemokraterna och Mikael Damberg: Är det inte, med tanke på det prekära internationella ekonomiska läget, dags att utreda frågan om att införa euron nu – oavsett vad man tycker om sakfrågan? Skulle ni vara beredda att stödja ett sådant alternativ? Eller ska vi låta SD bestämma över oss allihop?

Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater drev på för ett ja i folkomröstningen men fick inte mandat för det. Svenska folket röstade nej, och vi har respekterat det folkomröstningsresultatet.

Vår uppfattning är också att om Sverige skulle vilja byta växelkursregim och införa euron måste det föregås av en bra debatt och ett gediget underlag. Men jag är lite gammaldags när det gäller det och tycker att när man sätter i gång en utredning gör man det i syfte att göra någonting. Syftet bör då vara att införa euron. Då får vi ha det som utgångspunkt.

Vi driver just nu inte kravet att införa euron. För oss är det alltså inte prioriterat med en utredning som skulle skapa mycket diskussioner och osäkerhet om vad Sverige vill och inte vill. Partierna får i så fall ta ställning och säga att det är den inriktningen man önskar och då tillsätta en utredning.

Jag utesluter dock inte att en utredning kan behövas. Det kan hända saker och ting i svensk ekonomi och i europeisk politik som faktiskt föranleder att vi behöver titta på frågan lite djupare. Men det är inte vårt ingångsvärde att vi ska ha en förutsättningslös utredning bara så där.

Anf. 27 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det var väl också ett lite halvkvävt svar. Upp flyga orden, och sedan blir det inte mycket konkret.

För att kunna vara förberedda, om vi beslutar oss för att ansluta oss till euron, behövs det en utredning. Vi delar inte uppfattningen att det finns ett tvång, att man måste landa i ett ja och i en anslutning, bara för att man utreder frågan. Då vore det konstigt att ha en utredning.

Men om vi ska göra det, är det då inte vettigt att börja med en utredning nu på en gång? Då har vi i dessa dramatiska ekonomiska tider möjlighet att ansluta oss till euron under ordnade former om det skulle bli nödvändigt framöver. Och i så fall kan vi göra det snarast möjligt, vilket Mikael Damberg själv var inne på lite i sitt förra replikskifte.

Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag ska vara ärlig och säga att vi inte är låsta i den här uppfattningen. Vi är snarare ganska pragmatiska. Nu har vi just fått ett underlag om euron. Calmfors har presenterat en rapport där man fördjupar argumenten både för och emot. När det gäller argumentet att vi inte har pratat om frågan har vi just fått ett beslutsunderlag från forskare som belyser frågan på djupet och ur flera olika perspektiv.

Den dag vi bestämmer oss för att det är dags att införa euron – av säkerhetspolitiska, politiska och ekonomiska skäl för svensk ekonomi – tycker jag att man ska vara lite mer tydlig med att det ändå är vad vi förbereder.

Jag är beredd att lyssna på vad Martin Ådahl har att framföra. Men vi brukar inte tillsätta en utredning bara för att tillsätta en utredning, utan det gör vi i syfte att uppnå någonting. Det skulle då vara att lämna den svenska kronan och införa euron.

Anf. 29 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Vi har kallat till den här debatten för att vi vill prata om just euron. Tyvärr lyckades inte ledamoten riktigt göra det i det föregående anförandet.

Magdalena Andersson har sagt att det finns fördelar och nackdelar med euron, vilket också ledamoten nu har framfört i både replikskiften och anföranden i talarstolen. Jag har även vid ett flertal tillfällen i andra debatter frågat ledamoten vad han och Socialdemokraterna tycker om det här. Nu är det val till hösten, och ett besked i frågan kanske ändå är viktig konsumentupplysning till väljarna.

Vad tycker Socialdemokraterna i den här frågan? Omvärldsläget har förändrats, och det har gått 23 år sedan folkomröstningen. Precis som ledamoten själv sa har det kommit ett helt annat kunskapsunderlag än vad vi haft tidigare. Många partier har sagt att de i alla fall vill utreda frågan, men Socialdemokraterna har ännu inte sagt något. Kan inte Mikael Damberg lämna ett besked?

Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag sa i mitt anförande att vi inte driver kravet om att gå med i euron. Det är vår position. Däremot är vi väldigt tydliga med att det kan hända saker både i Sverige och i Europa som föranleder att vi tar tag i

frågan. Då behövs det ett ordentligt beslutsunderlag, så att både svenska folket och vi i den här kammaren vet vilka beslut vi fattar.

I varje replikskifte jag haft med Cecilia Rönn om euron har jag framfört att det finns andra frågor som ligger mycket närmare och som jag tycker att det är mer problematiskt att politiken inte hanterar: den låga tillväxten i Sverige, den höga arbetslösheten, de många konkurserna, välfärdsunderfinansieringen och kostnadskrisen som drabbar vanliga människor. Det ansvaret har vi också att ta ställning till. Det är en del av den ekonomiska politiken. Om vi sköter de här hemmaplansfrågorna bra står vi starkare i denna osäkra värld. Cecilia Rönn får nog finna sig i att jag svarar att det finns andra frågor än bara euron att diskutera i den politiska debatten inför valet, för människor vill ha svar på sina vardagsbekymmer.
(Applåder)

Anf. 31 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Jag brukar inte få några tydliga svar.

Jag vill förtydliga att den här regeringen har visat att vi kan göra många saker samtidigt. Man kan utreda frågan om euron och lösa viktiga nationella problem.

Jag tror att svenska folket har intresse för vad Socialdemokraterna som Sveriges största parti tycker i frågan. Ni begick en blunder i Natofrågan, Mikael Damberg. Peter Hultqvist sa: ”Det blir inga ansökningar om något medlemskap så länge vi har en socialdemokratisk regering. Jag kommer definitivt aldrig så länge jag är försvarsminister att medverka i en sådan process.” Sedan svängde ni. Ni kanske inte vill upprepa denna blunder. Då är det väl bättre att tillsätta utredningen och titta på vad som behöver göras för att Sverige snabbt ska kunna ansluta sig om det skulle behövas.

Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att jag i varje anförande har sagt att det finns argument både för och emot. Vi socialdemokrater var för att gå med i euron, men vi respekterar folkomröstningen. Som jag har sagt i varje inlägg kan det dock inträffa saker både här hemma i svensk ekonomi och i europeisk politik som gör att eurofrågan kommer i ett nytt ljus och blir ännu mer aktuell. Ifall det händer är vi beredda att jobba med utredningar, fördjupa underlag och gå till beslut i en viktig fråga som berör svenska folket. Det bör ske öppet och transparent. Det är inga konstigheter.

Just nu driver vi inte den här frågan. Men vi förstår att Liberalerna driver den och ägnar all sin tid och kraft åt den, mest i konflikt med Sverigedemokraterna, i stället för att ta itu med de vardagsproblem som svenska folket jobbar med: kostnadskris, hög arbetslöshet och låg tillväxt.
(Applåder)

Anf. 33 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! Den hittills enda folkomröstning som jag har fått vara med om som myndig och följaktligen röstberättigad är euroomröstningen 2003. Jag röstade nej. Det är ett beslut som jag inte haft någon som helst anledning att vare sig ångra eller ompröva. Faktum är också att folket har sagt nej vid de enda två tillfällena då man ställt eurofrågan direkt till folket: i Sverige 2003, som nämnts, och i Danmark 2000. I de befintliga euroländerna har man alltså inte ens ställt frågan direkt till folket.

Det skulle vara lite intressant att nu höra från dem som driver den här frågan om man åtminstone är beredd att ställa frågan till svenska folket innan vi avskaffar vår egen valuta. Eller är tanken att vi i den här kammaren ska fatta det beslutet över huvudet på folket, trots att opinionen är så tydligt för att behålla vår svenska krona? Är det detta som är liberalism i Sverige i dag – när folk tycker fel struntar vi i dem och bara kör över dem?

Fru talman! Jag var inne på bankunionen i mitt första anförande, men låt mig återigen säga någonting kort om den eftersom den inte varit uppe i debatten här i dag. Bankunionen innebär i korthet att svenska skattebetalare ställer sig som borgenärer åt banker, inte bara i Sverige utan också i resten av Europa. Sydeuropeiska banker – italienska, grekiska, you name it – är inte tillnärmelsevis lika välkapitaliserade och starka som våra svenska banker. Det är bara en tidsfråga innan svenska skattepengar kommer att gå till att "baila ut" dem.

Fru talman! Sverigedemokraterna kommer inte att medverka till att vi går i riktning mot att avskaffa vår egen valuta. Det är ett vallöfte.
(Applåder)

I detta anförande instämde Erik Hellsborn och Charlotte Quensel (båda SD).

Anf. 34 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Först vill jag trötta såväl våra glada lyssnare och tittare som riksdagen med en liten sakupplysning. Den svenska kronan har inte alls sitt ursprung i någon riksdaler utan i den nordiska valutaunionen. Det var därför det var samma krona i alla de nordiska länderna, vilka i sin tur ville ansluta sig till den franska guldfrancen, som var myntunionen på den tiden. Slut på historielektionen!

Jag skulle vilja ställa en rak fråga till ledamoten från Sverigedemokraterna. Vi försöker undersöka hur det går till inne i Tidöbubblan – eller Tidösamarbetet, som det heter. Är det så att SD stoppar den svenska regeringen och finansministern från att ens utreda ett svenskt införande av euron?

Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Med risk för att jag gör bort mig nu: Kan jag min ekonomiska historia rätt var det en skandinavisk krona och inte en nordisk. Island tillhörde väl i och för sig Danmark på den tiden också. Men vi lämnar historien därhän!

Jag kan vara ganska transparent här. Normalt brukar jag inte kommentera interna förhandlingar, men den här frågan har inte legat skarpt på bordet och finns inte med i Tidöavtalet. Vi har inte ägnat oss så mycket åt den utöver den här debatten. Vi har inom Tidöpartierna fokuserat på att genomföra Tidöavtalet, och det här är inte en fråga som täcks av Tidöavtalet. Det är inte heller en fråga som jag har ägnat så mycket tid åt. Var det svar på frågan, Martin Ådahl?

Anf. 36 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag uppskattar att Oscar Sjöstedt delar mitt intresse för monetär historia, som ibland kan vara ganska upplysnande.

Jag vill gå tillbaka till frågan om det egentligen är SD som blockerar att regeringen tillsätter en utredning om euron. Om regeringen skulle vilja tillsätta en utredning om euron snarast, så att vi inte hamnar i det läge som vi gjorde med Nato, då saker och ting gjordes i brådrasket, utan får utreda detta ordentligt och officiellt, skulle i så fall Sverigedemokraterna motsätta sig en sådan utredning?

Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Ja, det är väl ganska uppenbart. Man tillsätter ju inte utredningar bara för att ha något att göra, utan man gör det normalt för att man vill gå i en viss riktning. Jag tror att det var Mikael Damberg som sa det, och han har helt rätt. Det börjar med att man vill gå i en viss riktning, och så utreder man vad som händer om man gör det.

För oss är det väldigt tydligt vilken riktning vi vill gå i. Vi vill inte gå i den riktning som Martin Ådahl vill. Då är det helt meningslöst att tillsätta en utredning om vad som händer om man går i den riktningen.

Det finns andra aspekter på detta som jag var inne på i mitt första anförande. Det handlar mer om självständighet, som inte är fullt kvantifierbart. Det finns alltså inte bara ekonomiska aspekter på detta.

Självklart skulle jag motsätta mig att man utreder detta. Det är helt uppenbart. Men vi kanske kan ha ett nytt replikskifte och prata om den skandinaviska kronalliansen. Det skulle vara ett betydligt bättre alternativ. Vi verkar ju båda uppskatta monetär historia.

Anf. 38 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Fru talman! Ett av de stora grundproblemen med EMU är de stora skillnaderna mellan länderna i EU och att vi bedriver olika typer av finanspolitik. Vi i Vänsterpartiet tror att vi snarare har bättre möjligheter och större chans till genomslag om vi fördjupar andra former av samarbeten på EU-nivå. Det kan man naturligtvis ha olika åsikter om, men om vi ska gå med i EMU och det skulle finnas en politisk majoritet för det tycker vi i Vänsterpartiet att detta är en fråga för svenska folket att avgöra i en folkomröstning.

Med detta sagt ser vi inte i dag att det finns särskilt angelägna skäl att driva på i den riktningen. Sverige har kvar kronan som valuta, och vi bör ha kvar den. Vi bör behålla vår riksbank.

För att lösa de problem som Sverige står inför är det viktigare att vi får en annan regering, som till skillnad från den nuvarande bedriver en aktiv finanspolitik som minskar klyftorna i samhället och ser till att få Sverige på rätt kurs igen.

Anf. 39 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Vi är ju alla rörande eniga i den här debatten om att säkerhetsläget i grunden har förändrats. Det globala ekonomiska samarbetet håller på att förändras. Vi står allt närmare euroområdet och är alltmer beroende av det. Vi har goda statsfinanser som skyddar oss från chocker om vi skulle vara med i euron. Sedan finns det en massa nackdelar.

Låt mig därför upprepa att jag tycker att vi ska tillsätta en utredning. Experterna ber oss om det, och jag tror att folket skulle uppskatta det.

Kom också ihåg att det egentligen inte är Sverigedemokraterna som är de stora motståndarna i den här debatten, utan det är Donald J. Trump.

Bland annat försöker den amerikanska administrationen nu att införa digitala pengar, dollarbaserade stable coins, uppbackade av amerikanska statspapper.

Som Jan Björklund har sagt finns det två problem med det: Dels är de amerikanska, dels är de statspapper. De är oerhört belånade. USA har just nu en enorm statsskuld som exploderar. Det är mycket värre än i Europa, till och med. Det är inte så bra att vara beroende av digitala valutor från USA.

Jag delar alltså uppfattningen att vi måste börja titta på en digital krona – e-krona, som den kallas ibland – och framför allt den digitala euron och eurobonds, europeiska statspapper, som blir det stora alternativet i världen.

I alla dessa aspekter är debatten nu igång. Det går inte att stoppa tåget nu, regeringen. Vi måste reagera och inte vara passiva. Vi måste värna oss själva i Europa.

Jag vädjar än en gång till regeringen och finansministern, på ett respektfullt sätt. Vi delar kanske inte alla uppfattningar – till exempel att ekonomin är stark när arbetslösheten är jättehög och vår tillväxt är bland de lägsta i EU – men kan vi inte häva SD:s tankeförbud när det gäller euron och, som experterna och era partimedlemmar ber om, tillsätta en utredning om euron?

Anf. 40 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Det är kul att Centerpartiet har bytt åsikt i frågan och nu bestämt sig. Det välkomnar jag verkligen. Det känns lite yrvaket bara: Nu har man bestämt sig, så nu måste vi agera, och nu är det plötsligt bråttom. Vi har ju hållit på och pratat om detta i 20 år, men jag gillar att Martin Ådahl är på hugget.

Er partiledare ville gå hela vägen och säga att vi ska ansluta oss till euron. Jag förstår att hon landar i den slutsatsen med den bakgrund som hon har. Men tyvärr fick hon inte med sig Centerpartiet, som i stället landade i att man ville utreda frågan. Det är i och för sig bättre än inget.

Jag tycker ändå att jag har hört att Martin Ådahl har varit väldigt positiv till euron i sina inlägg och i sina replikskiften. Kanske kan vi få ett nytt besked från Centerpartiet: Känner kanske Centerpartiet att de också vill införa euron?

Anf. 41 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Vi har haft en stor debatt i vårt parti om detta och, i likhet med många av er partier i Tidöregeringen, fattat beslut om att vi snarast möjligt vill utreda eurons för- och nackdelar i ett första steg.

Jag tänkte egentligen ta en replik om detta när Cecilia Rönn så småningom håller sitt anförande, men jag kan ställa frågan redan nu: Om ni har ett hjärta som verkligen klappar hårt för att få detta första steg taget, kan ni då inte stödja vårt initiativ för att få till stånd en utredning om euron snarast möjligt? Det finns ju verkligen ingen annan anledning att vänta till nästa mandatperiod, som finansministern verkade mena.

Anf. 42 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Det är ju jag som har begärt repliken, så jag unnar mig att ställa den fråga jag hade tänkt.

Jag skulle vilja lyfta in en aspekt till i frågan. Ni i Centerpartiet säger ju att ni står på småföretagens sida. Just små och medelstora företag har ju minst möjlighet att valutasäkra och hantera kronans svängningar. Det blir dyrare att köpa in varor, svårare att prissätta och riskablare att exportera. Euron skulle minska friktionen mot våra största marknader och ge mer förutsägbarhet, framför allt till små företag. Jag tycker inte att det är rätt att de ska bära en så stor valutarisk.

Jag är som sagt jätteglad att Centerpartiet vill utreda frågan så fort som möjligt. Jag skulle dock vilja att ni i slutet lägger till att ni vill utreda frågan i syfte att byta valuta. Sedan är det självklart att man ska ta hänsyn till för- och nackdelar. Men här håller jag faktiskt med ledamoten Damberg och tycker att man ska tillsätta en utredning med en intention.

Anf. 43 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Man kan vilja mycket. Men om vi ska nå något resultat måste vi börja någon gång. Jag tycker att Liberalerna, som känner så oerhört starkt för detta, åtminstone skulle kunna stödja det lilla men viktiga första steget att tillsätta denna utredning. Jag är ledsen att tjata, men ska vi komma någonvar i frågan måste vi ju börja utreda euron. Därmed är vi faktiskt helt överens. Då kanske det är bäst att få till en utredning först, eftersom det uppenbarligen är svårt att få alla att bekänna färg här.

För småföretagens skull är det otroligt viktigt att vi sänker deras skatter och förbättrar deras möjlighet att anställa. Vi har jättehögt arbetslöshet, men småföretagen har – kanske till sin stora förvåning – fått ökade kostnader under Tidöregeringen.

Nu behövs det ett stort skifte där vi får igång tillväxten och företaget och får ned arbetslösheten. Vi måste få upp jobben och få ned utsläppen i Sverige.

Anf. 44 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Häromdagen läste jag att en senior ekonom på en av Sveriges största banker kallade kronan för Nordens schweizerfranc. Han konstaterade att förr i tiden skulle man äga schweizerfranc. Landet hade nämligen ordning och reda i statsfinanserna. Man hade dessutom en förutsägbarhet kring valutan.

Jag har tidigare i den här kammaren lyft min oro för EU-ländernas statsskuldproblem. De tilltar trots regelverket om Maastrichtskulden – att man inte ska ha en offentlig skuld som överstiger 60 procent av bruttonationalprodukten, bnp. Det är en regel som man skrev för att man ville undvika risken att statsskuldproblem i ett land spilla över på andra länder.

En fundering: Hade Frankrike, om man behållit francen, fått bygga upp en statsskuld som uppgår till 113 procent av bnp, som den numera gör? Inte under ett enda år sedan Frankrike gick in i eurosamarbetet har man haft en balanserad budget. Man kan fråga sig om detta hade varit möjligt utan euron. Troligen inte, är mitt svar, för marknaden hade reagerat med högre räntor.

I Calmfors utredning konstaterar man att när ett land går in i en valutaunion urholkas signalsystemet. I samma utredning konstaterar man att det finns tre skäl till att skuldkvoten i de här länderna ökar: Det är svag ekonomisk tillväxt. Det är starka ekonomiska störningar. Och – lyssna nu! –

man struntar i reglerna. Jag ska citera ur Calmfors utredning: ”Det är dock tydligt att ett medlemskap i eurosamarbetet inte verkar öka regelefterlevnaden. Motsatsen tycks snarare gälla.”

Svenska institutet för europapolitiska studier släppte en rapport i oktober förra året. De ställde frågan: Vem ska i slutändan betala dessa höga statsskulder? Jag menar att det är en stor risk att Sverige vid ett euromedlemskap får ökade kostnader för andra euroländers höga statsskulder. Den har i alla fall avgjort ökat sedan 2003.

Anf. 45 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Nu börjar väl alla gissa vad jag kommer att fråga Hans Eklind från Kristdemokraterna om. Hans parti har ett stämmobeslut om att utreda en svensk anslutning till euron – precis som alla andra regeringspartier.

Nu kanske svaret på sätt och vis kom i det senaste anförandet. Hans Eklind lät inte direkt eurovänlig eller intresserad av euron. Men är ni, trots allt, beredda att följa ert eget stämmobeslut och tillsammans med Moderaterna och Liberalerna snarast möjligt tillsätta en utredning om för- och nackdelar för Sverige av ett införande av euron? Ni får möjlighet att göra det väldigt snart.

Anf. 46 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Det är fantastiskt vad ledamoten följer andra partiers kongresser och är duktig på att uttolka dem.

Så här är det: På Kristdemokraternas riksting fanns det både motioner där man ville att vi skulle vara tydliga med ett nej och motioner där man ville att vi skulle vara tydliga med att säga ja. Vi landade i en slutsats. Det finns inte en folklig förankring. Jag tror inte att ledamoten kan påstå det, och jag vill hävda att den absolut inte finns. Men om det finns en folklig förankring menar vi att det är rimligt att man tillsätter en utredning som kikar på de olika aspekter som finns kring hur ett euromedlemskap skulle påverka svensk ekonomi, politiken, medborgarna och så vidare.

Det finns både fördelar och nackdelar med euron. Det tycker jag att vi har varit ganska tydliga med oberoende av vilken grundhållning vi har i frågan. Jag är jättenegativ till ett införande av euron. Men mitt parti tycker att vi ska utreda frågan. Och kan jag bli motbevisad – att det är bra för Sverige att gå in i euron – ändrar jag naturligtvis åsikt.

Anf. 47 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Vad vi än tycker i själva eurofrågan har jag frågor.

Det råder nu en tveksamhet om uttolkningen av detta. Är svaret ja eller nej på frågan om huruvida Kristdemokraterna har beslutat om att man bör tillsätta en euroutredning? Det är min första fråga.

Sedan har jag min andra fråga. Vi kan kika på hur detta skulle kunna påverka, som Hans Eklind uttryckte det. Kan man inte tänka sig att en sådan här utredning skulle kunna ge oss större klarhet i hur det skulle påverka och ge oss en beredskap som är till stor nytta för Sverige i dessa ekonomiskt oroliga tider? Därmed skulle man kunna tänka sig att Kristdemokraterna i riksdagen följer det som partiet har beslutat och säger ja till en svensk ny utredning av euron.

Anf. 48 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Det vi i Kristdemokraterna var tydliga med på vårt riksting och som vi har varit tydliga med ända sedan 2003 var att vi respekterar folkomröstningen. Det kan man naturligtvis strunta i om man vill – det är upp till ledamoten. Men för oss har det varit viktigt att ha det väldigt tydliga beskedet. Därför har vi också sagt: Om det skulle finnas en folklig förankring när det gäller att vi i Sverige skulle kunna se en annan linje i den här frågan vill vi se en förutsättningslös utredning. Men där är vi inte nu, och jag tror inte att vi kommer att vara där inom en överskådlig tid. Jag kan ha fel. Mycket kan hända både i Sverige och internationellt som gör att jag får ompröva det ställningstagandet, men just här och nu är alltså ingen utredning aktuell.

Anf. 49 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Vi har kallat till den här debatten för att diskutera frågan. Vi tycker att det är en viktig fråga och att det är en viktig konsumentupplysning inför valet var de olika partierna står.

Vi har, precis som flera andra, noterat att Kristdemokraterna har öppnat för att utreda frågan. Därför säger jag samma sak som jag sa till Moderaterna. Jag tycker att vi tillsammans – med Moderaterna och Sverigedemokraterna – den här mandatperioden har gjort, och jobbar med, många viktiga reformer för att lösa Sveriges problem. En viktig fråga för vår framtida konkurrenskraft tror i alla fall Liberalerna är att vi just byter valuta.

Finansministern öppnar för att tillsätta utredningen efter valet – jag hoppas att det blir före. Oavsett om det blir före eller efter valet undrar jag: Kommer Kristdemokraterna att stödja ett sådant initiativ?

Anf. 50 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Tack, Cecilia Rönn, för din fråga, även om den kanske delvis kidnappades av en tidigare frågeställare!

Jag tycker i och för sig att jag har besvarat frågan ett antal gånger. Frågan är inte aktuell från vår sida av det enkla skälet att vi anser att det ska finnas en folklig förankring för detta om vi ska sluta respektera folkomröstningen, som förvisso är 22 ½ år gammal. Det finns inte en folklig förankring för detta. Det tror jag att varken Cecilia Rönn eller jag vill hävda.

Jag har en motfråga till ledamoten, som ivrar ihärdigt för euron. Internationella valutafonden, IMF, varnade för någon månad sedan för att EU-ländernas skulder kan komma att växa till 130 procent av bnp till 2040 och tvinga regeringar att fundamentalt ompröva sin roll när det gäller att tillhandahålla grundläggande tjänster till medborgarna – det handlar alltså om välfärden. Min fråga till Cecilia Rönn är: Delar hon IMF:s slutsats eller varningssignal?

Anf. 51 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Jag förstår att man respekterar en folkomröstning. Jag tycker att det är hedervärt.

Nu har det gått 23 år. En hel generation svenskar har vuxit upp. Jag skulle ändå vilja säga att jag inte tycker att jag kan se att det finns ett stort motstånd mot euron. Ungefär 30 procent säger att de är för. Lite fler säger att de är emot. Men en stor andel säger att de är osäkra. Skulle de osäkra bestämma sig skulle det bli väldigt mycket tydligare om det finns en folk-

lig förankring eller inte. Och för att osäkra väljare ska kunna bestämma sig tänker jag att vi måste ha en diskussion om frågan.

Man kan säga att den svenska kronan har stärkts mycket under den senaste tiden. År 2003 var kursen ungefär 8,60. Då tycker jag kanske inte att 11 kronor, som den ligger runt nu, är så starkt. Man kan säga att vi kommer att behöva betala andras skulder. Jag håller inte med om det. Saker påverkar oss i dag – internationellt och globalt. Vi kommer att påverkas av hur det går för Frankrike vare sig vi är med eller inte.

Nu rinner min talartid ut. Jag tänker att vi får fortsätta debattera den här frågan.

Anf. 52 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Om detta med den folkliga förankringen för ett införande av euron ändras är Kristdemokraterna positiva till att tillsätta en utredning som jättenoggrant kikar på det här. Hur påverkar det ekonomin? Hur påverkar det samhället? Hur påverkar det medborgarna? Det har jag varit väldigt tydlig med i den här debatten.

Att jag tjar lite om euroländernas skulduppbyggnad har sina skäl. Precis som många andra konstaterar jag att den här valutaunionen har gjort det möjligt för enskilda euromedlemsstater att vara fripassagerare, det vill säga man har kunnat driva på den här skulduppbyggnaden.

Jag har en fråga till alla som så gärna vill se att euron införs: Hur ska den betalas i slutändan? Går vi med i euron kommer vi definitivt att få vara med och betala. Som även IMF konstaterar är den utveckling som vi ser över huvud taget inte långsiktigt hållbar. Det perspektivet menar jag att alla som manar till att vi ska införa euron borde väga in.

Anf. 53 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Det mesta är redan sagt i den här debatten, också att inflytandet i EU skulle öka om Sverige gick med i euron.

Men inflytande handlar inte bara om valuta. Det handlar också om politisk trovärdighet, om att stå upp för gemensamma regler och om att driva utvecklingen framåt. Sverige har haft en stark röst i EU utan att vara med i EMU, precis som finansministern sa.

Det som i dag hotar vårt inflytande är inte kronan utan att regeringens klimatpolitik underminerar Sveriges roll som en pålitlig och progressiv samarbetspartner i de utmaningar som ligger framför oss. Låt oss också komma ihåg eurokrisen. Grekland går i dag bättre men från en betydligt lägre nivå än före krisen. Bakom statistiken finns år av massarbetslöshet, nedskärningar och sociala katastrofer.

Vi ska vara ett land som driver på för ett starkare EU. Vi ska bygga mer gemensam klimatpolitik, mer gemensam säkerhet och mer gemensam rättvisa. Men ett starkt Europa kräver också respekt för olika ekonomiska strukturer. Sverige ska samarbeta med eurozonen, precis som vi gör i dag, men inte gå med i euron.

Därför säger vi i Miljöpartiet ja till EU, ja till mer europeiskt samarbete men nej till en gemensam valuta.

Anf. 54 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! Genom att stå utanför euron signalerar Sverige att vårt land tvekar inför ett fullvärdigt EU-medlemskap, att vi reserverar oss och inte fullt ut tror på det europeiska samarbetet. Vi står med ena foten innanför och andra foten utanför.

Världen tillåter inte längre svensk försiktighetspolitik. Det har vi redan provat. Världen behöver europeisk handlingskraft, där Sverige är en viktig komponent och har inflytande. Sveriges geopolitiska läge, vår säkerhet och vår framtid kräver att vi väljer och visar vilken gemenskap vi tillhör.

Motståndare säger att euron tar vår självständighet och att Sverige kommer att få betala för andras kriser. Det är en skrämselfbild som bygger på risker som i dag är betydligt mindre. Stora kriser i Europa påverkar Sverige oavsett om vi står utanför eller är med, och därför är det bättre att sitta med hela vägen och påverka än att stå bredvid och påverkas.

För oss liberaler är riskerna med att fortsätta stå utanför större för ekonomi och konkurrenskraft men också för säkerhet och trygghet. Ensam är inte stark. Ensam är bara ensam. När världen präglas av handelskrig och geopolitisk oro blir den svenska kronan mer sårbar. När börserna och världsekonomin svänger kraftigt blir vår valuta mer instabil. Då spelar självständigheten ingen roll.

Fru talman! Flera partier har i dag sagt att de kan tänka sig att utreda frågan. Liberalerna välkomnar alla steg mot ett euromedlemskap. Vi behöver agera omgående med både utredning och kartläggning av vad som krävs för en euro-option så att vi snabbt kan gå med om det skulle krävas.

För Liberalerna är det självklart. Vi vet att Sveriges framtid är europeisk. Vi vet att vi är starkare tillsammans än var och en för sig. Vi vet också att gemenskapen i Europa måste byggas inte bara i ord utan också i handling.

Det är därför vi säger det som andra partier inte vågar: att det är dags att göra Sveriges EU-medlemskap komplett. Det är dags att gå från att stå vid sidan till att stå tillsammans. Det är dags att införa euron.

Anf. 55 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Då står vi här efter en lång eurodebatt. Nog kan vi skriva under på att det är ganska länge sedan vi hade en folkomröstning om euron här i landet. Nog kan vi skriva under på att världen på så många sätt har förändrats sedan dess. Nog kan vi skriva under på citatet från Mark Carney, som i sin tur citerade någon annan: Nostalgia är ingen strategi.

Men, och nu tittar jag lite uppgivnet på min eminenta kollega från Liberalerna, vi kommer ju ingenvarst här. Det tillsätts ju ingen utredning. Det här är en av Liberalernas absolut viktigaste frågor, men ni kommer ingenvarst alls med er regering. Det verkar som om det är SD som bestämmer och blockerar alltihop.

Vad ska vi göra? Hur ska vi komma någonvarst? Hur ska vi få en beredskap för att kunna ansluta till euron? Vad är vägen framåt?

Anf. 56 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Jag är jätteglad att vi har haft den här debatten, för jag tycker att det är en viktig konsumentupplysning till svenska folket inför valet i höst var partierna står.

Vår viktigaste fråga, vill jag bara betona, är skola, utbildning och att alla ska få samma livschanser. Det finns många frågor som vi kan driva samtidigt. Euron är en av dem. Vi var också väldigt tydligt för ett Nato-medlemskap, och vi har varit tydliga gällande kärnkraften. Det finns många andra frågor där vi har fått rätt.

Jag tycker att det här är lite av ett politiskt spel. Jag vill gärna bjuda in Centerpartiet att vara med på riktigt. Jag ser det som att vi har kommit jättelångt! Vi har varit för den här frågan sedan 2003. Nu har Centerpartiet ändrat uppfattning, och KD och Moderaterna har öppnat upp för att utreda frågan. Finansministern säger att hon vill göra det nästa mandatperiod. Ja, jag vill göra det snabbare, men herregud – är inte detta framsteg?

Anf. 57 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag tar gärna emot inbjudningar av alla de slag av Cecilia Rönn, kanske inte just till Tidösarbetet.

Om vi ser på sakfrågan känns det inte jättelockande att gå med i Tidösarbetet. Även om man brinner av hela sitt europeiska hjärta för någonting och vill stå upp för det och få det att röra sig framåt kommer man absolut ingenvart, eftersom det största partiet bestämmer och driver vårt land i en helt annan riktning, på många sätt i samma riktning som Trump – tillbaka inåt och emot vad som tjänar våra småföretag och våra ekonomiska intressen. De bestämmer till och med över en av Liberalernas absolut viktigaste frågor. Är det inte dags att frigöra sig så att vi åtminstone kan få någonting gjort i de här viktiga europeiska frågorna?

Anf. 58 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Här finns väl en stor skillnad mellan våra partier, för även om jag sympatiserar med väldigt mycket av det som Centerpartiet står för har vi sett realiteterna och väljer att ta ansvar. Liberalerna har den här mandatperioden genomfört jättestora reformer på skolan. Vi har tillsatt resurser till skolan och till välfärden. Vi har stärkt småföretagen, utökat växestödet, sänkt arbetsgivaravgifterna och sänkt skatten på inkomst. Vi får igenom väldigt mycket politik.

Jag är helt övertygad om att vi även kommer att få med oss Sverigedemokraterna på att utreda frågan om euron, och jag undrar: Är sannolikheten större att Martin Ådahl får med sig Vänsterpartiet och Miljöpartiet på att utreda frågan om euron?

Jag tänker att det här inte behöver vara en fråga om blockpolitik. Vi behöver utreda frågan, diskutera den och ta ställning när vi får en utredning på bordet. För oss är det självklart: Vi behöver byta valuta så fort som möjligt.

Anf. 59 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack till alla som har deltagit i den här debatten!

Sverige står stabilt, både ekonomiskt och politiskt. Vi har vänt hög inflation till låg, och vi vänder nu låg tillväxt till betydligt högre. Men mycket är kvar att göra. Vi är inte framme. Vi fyra partier som samarbetar vill fortsätta vända utvecklingen och stärka Sverige.

Som finansminister är det självklart att jag tycker att det är viktigt att utreda frågan om euron och kronan. Det behöver inte betyda att man har någon given inriktning mot vad man vill – tvärtom. Saken är värd att utvärdera och utreda.

Vi ska aldrig göra någonting över huvudet på svenska folket; det är alldeles självklart. Mitt ingångsvärde redan från början var att svenska folket har sagt sitt. Men världen förändras och EU förändras, och då måste vi också våga utvärdera, utreda och analysera – för Sveriges, svenska hushålls och svenska företags bästa.

Tack för debatten! Den hölls i väldigt god ton, och det tror jag att många som lyssnade uppskattade.

Den särskilda debatten var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om efterträdare

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält Pia Trollehjelm som suppleant i justitieutskottet och Kent Kumpula som suppleant i trafikutskottet.

Andre vice talmannen förklarade valda till

suppleant i justitieutskottet
Pia Trollehjelm (SD)

suppleant i trafikutskottet
Kent Kumpula (SD)

§ 3 Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 29 januari kl. 14.00*.

§ 4 Meddelande om återrapportering från informellt möte mellan Europeiska rådets medlemmar den 22 januari

Andre vice talmannen meddelade att *onsdagen den 28 januari kl. 14.30* skulle återrapportering från informellt möte mellan Europeiska rådets medlemmar den 22 januari äga rum.

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2025/26:21 för torsdagen den 22 januari från justitieutskottet och
prot. 2025/26:22 för torsdagen den 22 januari från försvarsutskottet.

§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:275

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:275 Kostnader om klimatåtaganden inte uppfylls

av Aida Birinxhiku (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 6 februari 2026.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 26 januari 2026

Klimat- och näringslivsdepartementet

Romina Pourmokhtari (L)

Enligt uppdrag

Maria Åhrling

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:286

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:286 Skadebedömningar kopplade till den nationella säkerhetsrådgivaren

av Laila Naraghi (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 6 februari 2026.

Stockholm den 23 januari 2026

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Helena Swenzén

Expeditionschef

§ 7 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motion

2025/26:3879 till skatteutskottet

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Justitieutskottets betänkande

2025/26:JuU22 Utökade registerkontroller vid anställning i kommun

Civilutskottets betänkanden
2025/26:CU7 Anpassningar till EU:s nya byggproduktförordning
2025/26:CU12 Familjerätt
2025/26:CU13 Fastighetsrätt

Socialutskottets betänkande
2025/26:SoU12 Folkhälsa

Utbildningsutskottets betänkande
2025/26:UbU11 Vuxenutbildning

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2025/26:MJU8 Jordbrukspolitik

§ 9 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2025/26:91 Ett undantag i kupongskattelagen för utländska stater

2025/26:102 Utbyte av uppgifter i tilläggsskatterapport och kompletteringar av förfarandet av tilläggsskatt för företag i stora koncerner

EU-dokument

COM(2025) 943 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, nr 648/2012, nr 600/2014, nr 909/2014, 2015/2365, 2019/1156, 2021/23, 2022/858, 2023/1114, nr 1060/2009, 2016/1011, 2017/2402, 2023/2631 och 2024/3005 vad gäller vidareutveckling av kapitalmarknadsintegration och kapitalmarknadstillsyn i unionen

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 23 januari

2025/26:300 Social dumpning mellan kommuner

av *Peder Björk* (S)

till civilminister *Erik Slottnér* (KD)

den 26 januari

2025/26:301 Användningen av analysplattformen Palantir

av *Petter Löberg* (S)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2025/26:302 Möjlighet till fjärrstyrda drönare för polisen i Stockholm
av *Mattias Vepsä* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:303 Återanställningsrätt vid tillfälliga avbrott i en verksamhet

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:304 Säkerhetsprövningar på statsministerns kansli

av *Laila Naraghi* (S)

till statsminister Ulf Kristersson (M)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 23 januari

2025/26:417 Arbetsskadeförsäkringen

av *Adrian Magnusson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:418 Flyttbara hyresmoduler

av *Leif Nysmed* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:419 Den nya generationens eurokoder

av *Leif Nysmed* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:420 Situationen i Etiopien

av *Petter Löberg* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:421 Åtgärder mot organhandel

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:422 Val av inbjudna deltagare på möten

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:423 De folkliga protesterna i Iran

av *Lawen Redar* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

den 26 januari

2025/26:424 Stöd till Ukrainas energisektor

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:425 Sanktionerna mot Kuba

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:426 Skydd av ekosystemen

av *Katarina Luhr* (MP)

till statsminister Ulf Kristersson (M)

2025/26:427 Sveaskogs ägardirektiv

av *Rebecka Le Moine* (MP)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

Prot. 2025/26:64

27 januari

§ 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 23 januari

2025/26:378 Arbetsmiljö och elsäkerhet inom energibranschen

av *Joakim Sandell* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:376 Den svenska tullens begränsningar i gränzonen Sverige-Norge

av *Björn Söder* (SD)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

den 26 januari

2025/26:400 Ryska hot mot Armenien

av *Erik Hellsborn* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 14.32.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Särskild debatt om euron.....	1
Anf. 1 CECILIA RÖNN (L)	1
Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	1
Anf. 3 MIKAEL DAMBERG (S)	2
Anf. 4 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	3
Anf. 5 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	4
Anf. 6 MARTIN ÅDAHL (C).....	5
Anf. 7 HANS EKLIND (KD)	6
Anf. 8 JANINE ALM ERICSON (MP)	6
Anf. 9 CECILIA RÖNN (L)	7
Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	7
Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (S) replik	8
Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	9
Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S) replik	9
Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	9
Anf. 15 MARTIN ÅDAHL (C) replik	9
Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	10
Anf. 17 MARTIN ÅDAHL (C) replik	10
Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	11
Anf. 19 CECILIA RÖNN (L) replik	11
Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	11
Anf. 21 CECILIA RÖNN (L) replik	12
Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	12
Anf. 23 ANDRE VICE TALMANNEN	12
Anf. 24 MIKAEL DAMBERG (S)	12
Anf. 25 MARTIN ÅDAHL (C) replik	13
Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S) replik	13
Anf. 27 MARTIN ÅDAHL (C) replik	14
Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik	14
Anf. 29 CECILIA RÖNN (L) replik	14
Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik	14
Anf. 31 CECILIA RÖNN (L) replik	15
Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik	15
Anf. 33 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	15
Anf. 34 MARTIN ÅDAHL (C) replik	16
Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	16
Anf. 36 MARTIN ÅDAHL (C) replik	16
Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	17
Anf. 38 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	17
Anf. 39 MARTIN ÅDAHL (C).....	17
Anf. 40 CECILIA RÖNN (L) replik	18

Anf. 41	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	18
Anf. 42	CECILIA RÖNN (L) replik.....	18
Anf. 43	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	19
Anf. 44	HANS EKLIND (KD).....	19
Anf. 45	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	20
Anf. 46	HANS EKLIND (KD) replik.....	20
Anf. 47	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	20
Anf. 48	HANS EKLIND (KD) replik.....	21
Anf. 49	CECILIA RÖNN (L) replik.....	21
Anf. 50	HANS EKLIND (KD) replik.....	21
Anf. 51	CECILIA RÖNN (L) replik.....	21
Anf. 52	HANS EKLIND (KD) replik.....	22
Anf. 53	JANINE ALM ERICSON (MP).....	22
Anf. 54	CECILIA RÖNN (L).....	23
Anf. 55	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	23
Anf. 56	CECILIA RÖNN (L) replik.....	23
Anf. 57	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	24
Anf. 58	CECILIA RÖNN (L) replik.....	24
Anf. 59	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	24
§ 2	Anmälan om efterträdare	25
§ 3	Meddelande om frågestund.....	25
§ 4	Meddelande om återrapportering från informellt möte mellan Europeiska rådets medlemmar den 22 januari.....	25
§ 5	Anmälan om subsidiaritetsprövningar	25
§ 6	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	26
§ 7	Ärende för hänvisning till utskott	26
§ 8	Ärenden för bordläggning.....	26
§ 9	Bordläggning.....	27
§ 10	Anmälan om interpellationer.....	27
§ 11	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	28
§ 12	Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	29
§ 13	Kammaren åtskildes kl. 14.32.....	29